

Filosofi med elever. Troll og annerledeshet

Tori Wrånes, *Track of Horns*, 2015. Video. 8 min. Lærerveiledning

OM KUNSTVERKET

Videoverket *Tracks of Horns* var ett av flere kunstverk som ble vist i utstillingen «Tori Wrånes. Hot Pocket» i Museet for samtidskunst i 2017. Det er en filmet performance. Selve performansen foregikk i Bolzano i de italienske alpene. Et orkester bestående av musikere kledd ut som troll svever forbi i en skiheis, over et sommergrønt alpelandskap, akkompagnert til lyden fra de tolvtonestemte bjellene til beitende kuer. Kunstneren selv sitter høyt oppe i et tre og synger på trollspråk, mens flere alpehornister står i et skogholt og blåser på sine lange alpehorn. Med kostymer, rekvisitter, stemme og bevegelse skaper kunstneren en drømmeaktig virkelighet.

Tori Wrånes har flere ganger arbeidet med troll. Ikke som en romantisk, nasjonal figur, men som en karakter som kan symbolisere det uhemmede, uregulerte – en skapning som avviker

fra normer og lager sine egne alternative regler. Vi har alle et troll skjult i oss, som vi kanskje oftere bør våge å slippe løs. Tørre å være annerledes.

Wrånes sier selv at troll gir henne mulighet til å leke med identitet, og på den måten uttrykke og framheve ulike aspekter av en personlighet.

OM KUNSTNEREN

Tori Wrånes er født i Kristiansand i 1978, og er utdannet ved Statens kunstakademi. Hun har også studert musikk og teater. Wrånes er blant Norges mest internasjonalt anerkjente kunstnere og har en unik stemme i samtidskunsten. Hun jobber på tvers av performance, skulptur, musikk og teater. Maskerte kropp og Wrånes' spesielle stemmebruk er karakteristiske trekk ved hennes arbeider. Wrånes jobber også som utøvende musikkartist i ulike band og med egne soloprosjekter i ulike sjangre.

I 2016 var Wrånes med på grunnsteinsnedleggelsen til det nye Nasjonalmuseet som åpner i 2020. Da svedde hun 30 meter over bakken lenket til en vaier fra en heisekran og sang akkompagnert av klokkene i Rådhuset. Grunnsteinen hadde hun i en sekk på ryggen.

OM FORMIDLINGEN

Vi ser filmen sammen. Etterpå deler læreren klassen i to grupper. Alle sitter i sirkel, læreren deltar ikke i samtalen, men har rollen som observatør. Navnelapper. Formidleren presenterer reglene for en filosofisk samtale.

Vi bruker begrepskort som illustrerer følelser: Formidleren legger ut ett kort om gangen og ber elevene velge et kort som de mener kan ha noe med filmen å gjøre.

Samtalen: Elevene viser fram kortet og forklarer hvorfor det passer til filmen. Deretter følger en sokratisk samtale med utgangspunkt i det elevene har sagt.

Metasamtalen: En samtale der formidler spør «Hva synes dere var spennende?» og «Hva synes dere var vanskelig?» Elevene får tenkepause, og alle sier sitt svar høyt mens de andre lytter.

FORARBEID

Læreren kan snakke litt om hvordan elevene begrunner det de mener eller påstår. I filosofi er det ikke «lov» til bare å slenge ut en påstand, man må alltid begrunne den.

Det er fint å snakke litt om forskjellen på filosofi og fakta. I filosofiske samtaler kommer man ikke fram til et fasitsvar, elevene kommer fram til det best mulige svaret ut fra de forutsetningene de har og den tiden de har til rådighet. I filosofiske samtaler er det prosessen og ikke svaret som er viktig, dette kan være uvant for elevene.

Fakta kan man finne i leksikon, på nettet, i bøker, ved å spørre eksperter, osv.

ETTERARBEID

Samtale i klassen: Dere kan fortsette samtalen der den stoppet og bygge videre på den. Eksempler på spørsmål klassen kan diskutere: Hva vil det si å leke med identitet? Hva kan trollene symbolisere i Wrånes' kunstunivers? Er det noen likheter mellom troll og mennesker? Hva vil det si å være annerledes? Tori Wrånes har sagt at vi alle har et troll inni oss – hva tror dere hun mener med det?

Filosofi i praksis er systematisk undring. Den strukturerte samtalen hjelper deltakerne til å konsentrere seg og den engasjerer alle. Sammen kommer man fram til noe som er sant gjennom å tenke. Man snakker om én ting av gangen, man tenker før man snakker, man må lytte og forholde seg til det de andre sier, snakke om det samme, ta stilling og gi og vurdere begrunnelser. I en filosofisk samtale er det prosessen og ikke svaret som er viktig.

Husk å bruke tenkepauser så elevene får tid til å formulere og skrive ned begrunnelser. De skal snakke til hverandre (ikke til læreren) og bygge på hverandres utsagn. Lykke til!

FAKTA

Produsert av: Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Målgruppe: Småtrinnet, 1.–4. klasse

Kompetansemål: Norsk, kunst og håndverk, musikk og drama

Varighet: 1 time

Antall elever: 30. Elevene ser videoen sammen. Så deles klassen i to grupper for den filosofiske samtalen – hver gruppe maks 15 elever

Visningsrom: Rom hvor videoen kan vises. Elevene sitter på gulvet. Gruppene går til hvert sitt rom.

Kontakt:

Camilla Frøland Sramek, e-post: camilla.sramek@nasjonalmuseet.no

Mob: 489 99 456

Anita Rebolledo, e-post: anita.rebolledo@nasjonalmuseet.no

Mob: 992 90 429

LENKER OG INFOMATERIALE:

https://no.wikipedia.org/wiki/Sokratisk_dialog

https://snl.no/Tori_Wr%C3%A5nes

<https://www.kunstforeninger.no/kunstpluss/uten-bakkekontakt-intervju-med-tori-wraanes/>

<https://kunsthallcharlottenborg.dk/en/exhibitions/tori-wraanes-2/>

Utstillingen «Tori Wrånes. Hot Pocket» ble vist i Museet for samtidskunst i 2017: <http://www.toriwraanes.com/shapeshifter-2016/hot-pocket/>

Tori Wrånes' hjemmeside: <http://www.toriwraanes.com/>

nasjonalmuseet.no

[f](https://www.facebook.com/nasjonalmuseet) [t](https://www.tumblr.com/nasjonalmuseet) /nasjonalmuseet

NASJONALMUSEET